C/2024/1574

5.3.2024

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Bătălia mondială a ofertelor – de la inițiativa chineză «O centură, un drum» la inițiativa «Global Gateway» a UE: viziunea societății civile organizate europene”

(aviz din proprie inițiativă)

(C/2024/1574)

Raportor: **Stefano PALMIERI**

Decizia Adunării Plenare	25.1.2023
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
	Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru relații externe
Data adoptării în secțiune	16.11.2023
Data adoptării în sesiunea plenară	14.12.2023
Sesiunea plenară nr.	583
Rezultatul votului	
(voturi pentru/voturi împotrivă/abțineri)	187/0/3

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) salută decizia UE de a promova principiul autonomiei strategice deschise a Uniunii, care urmărește să se investească în diseminarea valorilor democratice, a unor standarde înalte, a bunei guvernanțe și a transparenței prin proiecte de infrastructură încununate de succes. În acest scop, CESE salută lansarea inițiativei „Global Gateway”, la sfârșitul anului 2021.

1.2. CESE recunoaște că Uniunea Europeană (UE) a evoluat mai puțin rapid decât alți actori, în special China și Statele Unite. Acest aspect este cauzat, în parte, de slaba coordonare la nivel central și de dificultatea de a promova o politică de investiții unitară și competitivă.

1.3. CESE susține că Global Gateway va consolida legăturile economice și politice cu țările partenere ale UE, asigurând respectarea principiilor sale democratice și sociale și permițând totodată UE să concureze în mod eficace la nivel mondial în furnizarea de infrastructuri.

1.4. CESE subliniază că este important ca programele de investiții ale inițiativei „Global Gateway” să se bazeze pe evaluări ale impactului. Aceste evaluări ar trebui nu numai să țină seama de aspectele de relevanță geopolitică strategică, ci și să asigure participarea democratică la inițiativele de dezvoltare din țările partenere și să asigure sustenabilitatea economică, socială și de mediu a proiectelor.

1.5. CESE observă că natura incluzivă a inițiativei „Global Gateway” ar permite statelor membre ale UE să promoveze inițiative în materie de infrastructură și investiții în alte state din afara UE (dar care cad sub incidența inițiativei „Global Gateway”), fără a trebui să fie supuse unei evaluări preventive a impactului și unei supravegheri directe din partea instituțiilor europene dacă nu au fost solicitate fonduri din partea UE. În acest context, CESE este extrem de îngrijorat că, în cadrul inițiativei „Global Gateway”, ar putea fi incluse proiecte care nu respectă standarde înalte de calitate, cum ar fi cele prevăzute în documentele UE care reglementează procedurile de evaluare a impactului social și de mediu.

1.6. CESE insistă că este necesar ca organismele europene relevante să asigure informații detaliate și acces deplin la proiectele Global Gateway și la actorii implicați.

1.7. CESE sugerează crearea unui ghișeu unic în cadrul reprezentanțelor UE, pentru a promova investițiile din sectorul privat și a-i implica pe toți actorii economici și sociali de la nivel regional și local.

1.8. CESE subliniază că există încă o lipsă însemnată de claritate în ceea ce privește natura inițiativei „O centură, un drum” (*Belt and Road Initiative – BRI*) și criteriile de includere a proiectelor pe lista sa oficială. Prin urmare, este esențial ca Republica Populară Chineză (RPC) să furnizeze informații exacte și actualizate despre programele de investiții legate de BRI, pentru a asigura o mai mare transparență și claritate cu privire la această inițiativă.

1.9. CESE regretă lipsa unei implicări reale a actorilor locali europeni, cum ar fi organizațiile societății civile și partenerii sociali, în întregul proces de dezvoltare, monitorizare, evaluare și punere în aplicare a proiectelor implementate în cadrul inițiativei BRI în UE. În acest sens, CESE ar dori să joace un rol mai activ în etapele esențiale ale procesului decizional legat de proiectele de dezvoltare asociate inițiativelor „O centură, un drum” și „Global Gateway”.

1.10. CESE consideră că lipsa de coordonare între programele de infrastructură ale UE și RPC a condus la inconsecvențe în infrastructura de conectivitate și subliniază riscul ca investițiile din cadrul BRI să compromită proprietatea infrastructurilor strategice naționale din UE.

1.11. CESE își exprimă îngrijorarea legată de lipsa de coordonare în aderarea statelor membre ale UE la inițiativa BRI, de riscurile la adresa competitivității UE, de drepturile lucrătorilor, de spălarea banilor, de îndatorare și de aspectele de mediu aferente investițiilor chineze în proiecte ale inițiativei BRI.

1.12. CESE consideră că este esențial să se îmbunătățească coordonarea dintre instituțiile UE și statele sale membre în legătură cu BRI, pentru a evita fragmentarea relațiilor cu RPC, aspect care ar aduce prejudicii întregii UE. Este esențial să se asigure o acțiune comună a statelor membre ale UE față de China și să se promoveze o comunicare eficace între instituțiile UE și cele ale Republicii Populare Chineze.

1.13. CESE subliniază necesitatea ca proiectele circumscrise inițiativelor BRI și „Global Gateway” să respecte o serie de principii și obiective, inclusiv respectarea valorilor UE și prezentarea unor evaluări detaliate ale impactului pentru a asigura caracterul lor adecvat.

1.14. Din perspectiva CESE: **proiectele din cadrul BRI** și realizate pe teritoriul celor 27 de state membre ale UE sau în afara acestui teritoriu, dar la care participă actori economici din statele membre ale UE (în calitate de beneficiari, furnizori sau donatori), și **proiectele din cadrul inițiativei „Global Gateway”** trebuie să facă obiectul unei **evaluări a impactului economic, financiar, social, de mediu și juridic** care să demonstreze caracterul adecvat și compatibilitatea lor cu valorile UE și cu principiile și obiectivele menționate la punctul 5.1.1 de mai jos.

2. **Introducere**

2.1. În ultimii ani, decalajul la nivel mondial în materie de investiții dintre țările cu venituri ridicate și cele cu venituri medii-inferioare s-a accentuat, în principal din cauza efectelor „crizei polivalente” declanșate de pandemie, de invazia Rusiei în Ucraina și de recentele evoluții ale conflictului israelo-palestinian.

2.1.1. Pe lângă impactul negativ asupra conectivității globale, această lipsă de finanțare reprezintă pentru principalii actori globali de pe scena mondială o oportunitate de a-și extinde sfera geopolitică de influență acolo unde politica actuală în domeniul infrastructurii reprezintă nucleul acestei politici.

2.2. În cursul ultimului deceniu, unele state membre au pus în aplicare o strategie prin care puterea necoercitivă și influența politică pot fi valorificate prin programe majore de investiții care vizează țările partenere: inițiativa „O centură, un drum” (BRI) lansată de R.P. Chineză în 2013, Parteneriatul pentru infrastructură și investiții la nivel mondial (PIIM) al Statelor Unite, inițiativa „Clean Green” a Regatului Unit, Parteneriatul pentru o infrastructură de calitate al Japoniei și Coridorul economic India-Orientul Mijlociu-Europa (IMEC).

2.3. Și Uniunea Europeană (UE) a lansat, în decembrie 2021, propria strategie, „Global Gateway”, atât pentru a sprijini conectivitatea globală, cât și ca reacție la BRI, care, în ultimul deceniu, a afectat în mod repetat unitatea UE.

2.3.1. Cel puțin până în anul 2019, nu a existat o politică uniformă a celor 27 de state membre ale UE în raport cu BRI în ceea ce privește:

— **viziunea comună asupra acestei inițiative**, 18 state membre ale UE semnând, în mod independent unul de altul, memorandumuri de înțelegere cu China ([1]) și 20 de state membre ale UE aderând la principalul instrument financiar al BRI: Banca Asiatică de Investiții în Infrastructură (*Asian Infrastructure Investment Bank – AIIB*) ([2]), fără ca această aderare să fi fost anterior agreată cu instituțiile UE;

— **efectele pe care le-ar putea avea atât în ceea ce privește politicile de vecinătate** (de exemplu, efectele grupării a 14 + 1 țări cu 9 state membre ale UE ([3]), în special în zona Balcanilor), cât și **programele UE deja instituite**, cum ar fi rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T).

2.4. În 2019, strategia UE în privința BRI s-a schimbat radical. Prin comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate intitulată „UE-China – O perspectivă strategică” ([4]), a fost aprobată trecerea finală de la perceperea Chinei ca „**partener strategic**” la o încadrare diferită, în care China este percepută ca „**partener de cooperare și de negociere, concurent economic și rival sistemic**”. Acest moment marchează un punct crucial în relațiile dintre UE și China, când aceasta din urmă începe să fie percepută din orice punct de vedere mai ales ca un rival sistemic, îndepărtându-se clar de rolul de partener. Sunt stabilite trei obiective: (i) aprofundarea colaborării cu China pentru a promova interesele comune la nivel mondial; (ii) promovarea unei relații economice mai echilibrate și bazate într-o mai mare măsură pe reciprocitate; (iii) consolidarea politicilor sale interne și a bazei sale industriale. Sunt stabilite, de asemenea, zece acțiuni care trebuie întreprinse prin intermediul unui element interesant de noutate reprezentat de **o abordare unitară care trebuie adoptată de toate cele 27 de state membre ale UE**. Prin acest document, UE solicită ca politica „**O singură China**” adoptată de UE să fie completată de partea chineză cu o politică „**O singură Europă**”, fără crearea de diviziuni în cadrul UE.

2.5. Această schimbare de abordare din partea UE a fost accentuată în perioada 2020-2022 de consecințele crizei provocate de pandemia de COVID-19 (perturbarea lanțurilor de aprovizionare cu bunuri și servicii, dependența de furnizarea de bunuri strategice etc.), de efectele gravei agresiuni a Rusiei asupra Ucrainei (dependența energetică, inflația, stagnarea, fluxurile de refugiați ucraineni) și de o serie de politici puse în aplicare de Republica Populară Chineză (contramăsuri la sancțiunile UE în materie de drepturi ale omului, măsuri comerciale împotriva pieței unice și poziția controversată a Chinei cu privire la războiul din Ucraina).

2.6. În acest context, UE – prin concluziile Consiliului din 29 martie 2022 – a promovat **principiul autonomiei strategice deschise a Uniunii Europene**. Acest principiu reafirmă angajamentul asumat prin Declarația de la Versailles din 10 și 11 martie 2022 „de a-și asuma mai multă responsabilitate pentru securitatea UE și de a lua noi măsuri decisive în direcția construirii suveranității noastre europene, a reducerii dependențelor acesteia și a elaborării unui nou model de creștere și de investiții pentru 2030”, în vederea atingerii „autonomiei sale economice și financiare, menținându-și totodată deschiderea, competitivitatea și cooperarea la nivel mondial cu parteneri cu aceeași viziune, precum și pentru a profita de beneficiile potențiale ale acestei situații”.

2.7. Potrivit concluziilor Consiliului, Global Gateway ar trebui să contribuie, de asemenea, la realizarea autonomiei strategice deschise a UE „**prin promovarea valorilor democratice și a standardelor înalte, a bunei guvernanțe și a transparenței**” și „**utilizarea monedei euro în fluxurile financiare legate de dezvoltare**”.

2.8. Pe baza evoluțiilor geopolitice recente, în calitate de „casă” a organizațiilor societății civile europene, CESE consideră că ar trebui efectuată o evaluare atentă atât a inițiativei „Global Gateway”, cât și a BRI.

3. **Strategia „Global Gateway” a Uniunii Europene**

3.1. Prin intermediul strategiei „Global Gateway”, Uniunea Europeană promite să mobilizeze investiții în valoare de până la 300 de miliarde EUR în perioada 2021-2027 pentru a îmbunătăți infrastructura de conexiuni digitale, energetice și de transport și pentru a consolida sistemele de sănătate, educație și cercetare la nivel mondial.

3.2. În opinia UE, lipsa investițiilor în conectivitate poate împiedica redresarea în urma crizei actuale și pregătirea pentru viitoare situații de urgență (criză polivalentă). În plus, lipsa infrastructurii limitează potențialul economic al conectivității dintre UE, Asia și alte regiuni.

([1]) Austria, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Estonia, Grecia, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia.

([2]) Austria, Belgia, Croația, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Spania, Suedia, Cipru.

([3]) Bulgaria, Croația, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia, Slovenia și Grecia, împreună cu: Albania, Bosnia și Herțegovina, Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia.

([4]) JOIN(2019) 5 final.

3.3. Strategia „Global Gateway” a fost creată cu obiective multiple:

(a) asigurarea de noi piețe pentru bunurile și serviciile din UE;

(b) oferirea unei alternative viabile la modelele de dezvoltare concurente, cum ar fi BRI;

(c) facilitarea îndeplinirii obiectivelor de decarbonizare la nivel mondial, aflate în centrul Strategiei verzi europene (Pactul verde);

(d) sprijinirea afirmării și a extinderii de facto a standardelor Uniunii în materie de drepturi ale omului și de muncă, de securitate, tehnice și comerciale ca standarde globale, consolidând ambițiile Europei în ceea ce privește autonomia strategică deschisă.

3.4. În 2022, inițiativa Global Gateway a luat un avânt mai puternic, cu o serie de pachete importante de investiții regionale aferente: *Global Gateway Africa-Europa* (februarie 2022), care promite să mobilizeze investiții în valoare de până la 150 de miliarde EUR (cu 11 coridoare strategice de transport menite să faciliteze mobilitatea și comerțul în interiorul Africii și între Africa și Europa; acțiuni de dezvoltare și consolidare a lanțurilor valorice regionale și continentale în vederea optimizării zonei continentale africane de liber-schimb; și construirea podului peste râul Cross în dreptul punctului de trecere a frontierei Mfum-Ekok între Camerun și Nigeria, care va spori conectivitatea dintre Comunitatea Economică a Statelor din Africa de Vest și Comunitatea Economică a Statelor din Africa Centrală); pachetul de investiții „Global Gateway” pentru regiunea ASEAN, în valoare de 10 miliarde EUR, și Inițiativa Echipei Europa privind conectivitatea durabilă dintre UE și ASEAN.

3.4.1. Tot în februarie 2022 a fost anunțat un alt pachet de investiții regionale pentru zona Balcanilor de Vest. Comisia s-a angajat să investească 3,2 miliarde EUR pentru a sprijini 21 de proiecte în sectorul transporturilor, în cel digital și în sectorul durabilității mediului și al durabilității energetice. Planul va contribui la reducerea decalajului de dezvoltare dintre UE și regiune și va sprijini redresarea economică postpandemie ([5]).

3.5. La sfârșitul anului 2022, la un an de la lansarea inițiativei „Global Gateway”, UE a angajat granturi în valoare de peste 9 miliarde EUR pentru investiții-cheie în Africa, America Latină, zona Caraibilor și a Pacificului. De asemenea, UE a aprobat garanții financiare suplimentare în valoare de 6,05 miliarde EUR pentru a sprijini 40 de programe de investiții în Africa Subsahariană, în America Latină și în regiunea Asia-Pacific, care se preconizează că vor genera investiții de peste 50 de miliarde EUR în sectoare-cheie. În plus, acordul semnat în mai 2022 între Fondul european pentru dezvoltare durabilă (FEDD+) și BEI a garantat finanțări de 26,7 miliarde EUR pentru împrumuturi suverane în domenii precum energia curată și infrastructura verde. În acest sens, au fost deja aprobate 34 de proiecte de investiții în valoare de 7,4 miliarde EUR. În cele din urmă, în Balcanii de Vest și în țările vecine din sud-est, UE și instituțiile financiare europene au mobilizat până în prezent 14 miliarde EUR din cele 77 de miliarde EUR planificate până în 2027 ([6]).

3.6. Unul din principalele proiecte ([7]) ale inițiativei „Global Gateway”, cărora statele membre ale UE le-au acordat cea mai mare prioritate în 2023 și la începutul anului 2024, este crearea de parteneriate bilaterale cu țările bogate în resurse, mai ales din Africa Subsahariană, America Latină și zona Caraibilor, pentru a ajuta aceste regiuni să promoveze investițiile de-a lungul lanțurilor valorice ale materiilor prime critice. Țările partenere vor fi apoi sprijinite în dezvoltarea unor lanțuri valorice regionale, în diversificarea propriilor economii și în crearea de valoare adăugată la nivel local.

3.7. *O evaluare a inițiativei „Global Gateway”*

3.7.1. CESE salută lansarea inițiativei „Global Gateway” și speră că va avea o contribuție la asigurarea autonomiei strategice deschise a UE. În acest mod, CESE consideră că va fi posibilă consolidarea legăturilor economice și politice cu țările partenere, asigurându-se afirmarea principiilor sale democratice și sociale, ceea ce va permite UE să concureze în mod eficient, în primul rând cu China și SUA pentru furnizarea de infrastructuri la nivel mondial.

3.7.2. În contextul actual, CESE consideră că inițiativa „Global Gateway” poate avea rolul de instrument de stabilizare politică, economică și de securitate pentru țările din imediata vecinătate a Uniunii, consolidând pozițiile geopolitice europene, atât în ceea ce privește rezolvarea cauzelor profunde ale migrației către Europa, cât și atenuarea riscurilor de natură politică, economică, socială și de mediu.

([5]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_22_1362
([6]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_22_7656
([7]) https://www.politico.eu/article/eu-sets-outs-projects-to-make-global-gateway-visible-on-the-ground/

3.7.3. Deși recunoaște că inițiativa reprezintă o oportunitate de a îmbunătăți eficiența și coerența politicilor UE în materie de investiții și conectivitate, CESE are îndoieli cu privire la posibilitatea reală de mobilizare a fondurilor necesare ([8]). Nu este clar câte dintre investițiile promise se vor materializa efectiv. Aproape jumătate din cele 300 de miliarde EUR pe care Comisia Europeană intenționează să le mobilizeze ar trebui să provină din sectorul privat. În decembrie 2022, la un an de la lansarea oficială a inițiativei, se pare că implicarea sectorului privat este încă marginală, respectiv în proces de definire ([9]).

3.7.4. CESE consideră că inițiativa „Global Gateway", care se axează în principal pe limitarea riscurilor de stres al datoriilor pentru țările partenere, pare să ofere o oportunitate mai fiabilă pentru dezvoltarea infrastructurii globale decât alte alternative, cum ar fi BRI. Modelul de finanțare al UE este o combinație de subvenții, împrumuturi preferențiale și garanții menite să stimuleze investițiile din sectorul privat, în timp ce BRI se axează în principal pe împrumuturi. Pentru ca inițiativa „Global Gateway" să devină competitivă în raport cu investițiile terților, CESE subliniază că este important ca procedurile administrative de alocare a fondurilor să devină mai accesibile și să se garanteze că procedurile pentru evaluările necesare ale impactului economic, social și de mediu sunt efectuate în timp util, astfel încât să se asigure eficiența și eficacitatea lor pentru actorii implicați.

3.7.5. CESE consideră că strategia „Global Gateway" ar trebui să asigure o mai bună coordonare strategică între fondurile UE și cele puse la dispoziție de cele 27 de state membre ale UE. Coordonarea strategică, care a fost complet deficitară până în prezent, trebuie organizată și coordonată de UE însăși în ceea ce privește anumite obiective strategice ale UE ([10]).

3.7.5.1. CESE regretă că pentru prima reuniune a Consiliului „Global Gateway", din 11 decembrie 2022, au fost furnizate informații insuficiente (de exemplu, cu privire la componența acestui Consiliu), atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

3.8. CESE este dispus să organizeze reuniuni periodice între Consiliul Global Gateway și organizațiile societății civile și partenerii sociali pentru a asigura un flux constant de informații către părțile interesate de inițiativă de la nivel local și pentru a evalua și a evidenția caracterul strategic al „Global Gateway".

3.8.1. CESE reiterează că programele de investiții din cadrul inițiativei „Global Gateway" trebuie să se bazeze pe o evaluare a impactului care să evidențieze nu numai considerații de natură strategică și geopolitică, ci și să asigure asumarea democratică a inițiativelor de dezvoltare în țările partenere și durabilitatea economică, socială și de mediu a proiectelor. CESE subliniază că, deși pentru proiectele de investiții finanțate de BEI se garantează că fac obiectul unei evaluări și al unei monitorizări a impactului economic, social și de mediu, există în continuare rezerve pentru proiectele de investiții finanțate din alte fonduri ale UE, din cauza lipsei de claritate în modul de evaluare a impactului, de monitorizare și de punere în aplicare a acțiunilor fiecărui proiect.

3.8.1.1. Subzistă și alte îndoieli cu privire la caracterul foarte incluziv al inițiativei „Global Gateway", care ar permite statelor membre ale UE să promoveze proiecte de infrastructură și investiții finanțate unilateral sau bilateral, fără supravegherea directă a instituțiilor europene, în cazul în care nu au fost solicitate fonduri ale UE. Din acest motiv, CESE este preocupat că vor putea fi incluse în inițiativă și proiecte care nu respectă standardele economice, sociale și de mediu ale UE, proiecte care, astfel, nu vor fi fost supuse unei evaluări adecvate a impactului economic, social și de mediu.

3.8.1.2. Ca atare, CESE consideră că trebuie să se asigure o evaluare a impactului fiecărui proiect, respectând asumarea democratică a responsabilității și sustenabilitatea financiară, atât pentru UE, cât și pentru statele membre în cauză, și garantând că proiectul contribuie la:

— atenuarea schimbărilor climatice;

— protecția mediului;

— afirmarea drepturilor omului și a drepturilor lucrătorilor;

— competitivitatea UE.

3.9. CESE consideră că, pentru a afirma transparența necesară a inițiativei „Global Gateway", pe portalul acesteia trebuie înregistrate toate proiectele cu indicația „Global Gateway", care conțin toate informațiile necesare despre proiectele de investiții, inclusiv evaluarea impactului lor economic, social și de mediu, precum și actorii statali și nestatali implicați în proiecte.

([8]) https://www.europarl.europa.eu/thinktank/ro/document/EPRS_BRI(2023)739296
([9]) https://foreignpolicy.com/2023/01/10/europe-china-eu-global-gateway-bri-economic-development/
([10]) https://www.bruegel.org/blog-post/global-gateway-real-step-towards-stronger-europe-world

3.9.1. Deși salută crearea portalului *Team Europe Partnership Portal*, conectat la inițiativa „Global Gateway”, CESE consideră că acesta poate fi mai bine implementat.

3.10. CESE consideră că instituțiile UE și statele membre trebuie să asigure o informare și o comunicare eficace cu privire la oportunitățile pe care inițiativa „Global Gateway” le poate oferi actorilor statali și nestatali de la nivel regional și local, asigurând crearea unui ghișeu unic în birourile de reprezentare ale UE, facilitând astfel investițiile din sectorul privat în cadrul UE și implicarea tuturor potențialilor actori economici și sociali, publici și privați.

4. **Strategia privind inițiativa „O centură, un drum”**

4.1. Începând cu anul 2013, BRI a canalizat aproximativ 962 de miliarde USD către construcția de infrastructuri (573 de miliarde EUR) și investiții nefinanciare (389 de miliarde EUR) la nivel mondial ([11]).

4.2. Printre obiectivele declarate ale BRI se numără coordonarea strategiilor de dezvoltare și creșterea legăturilor dintre țările participante prin construirea de infrastructuri, cum ar fi căi ferate, autostrăzi, porturi și conducte, precum și prin promovarea schimburilor comerciale, financiare și interpersonale. BRI are peste 200 de documente de cooperare semnate cu 151 de țări și 32 de organizații internaționale.

4.3. Prin construirea de infrastructuri în străinătate, BRI îndeplinește o serie de obiective:

(a) sprijinirea exporturilor (17,1 % din PIB în 2022) și asigurarea absorbției supraproducției chineze care nu este absorbită de cererea internă în sectoare precum fierul și oțelul, aluminiul, cimentul, cărbunele, sticla și hârtia;

(b) asigurarea unui acces mai bun pentru regiunile occidentale (situate la distanțe mari de traficul maritim, cum ar fi Yunnan și Xinjiang) la rutele maritime de transport și la comerțul internațional, prin construirea de infrastructuri de transport în Asia Centrală și Asia de Sud-Est;

(c) creșterea influenței globale a Chinei și sfidarea – prin intermediul AIIB – a rolului dominant al unor instituții precum Banca Mondială și *Asian Development Bank*, cu scopul de a realiza o reformă cuprinzătoare a sistemului;

(d) prin promovarea schimburilor comerciale și a investițiilor chineze în străinătate, BRI poate fi un instrument important de stimulare a rolului monedei chineze, Renminbi, ca monedă internațională;

(e) construirea de noi infrastructuri logistice ar putea permite Chinei să își asigure o parte din aprovizionarea cu energie din canale alternative la ruta care traversează Strâmtoarea Malacca, prin care se estimează că trec 80 % din importurile de petrol în China.

4.4. În ultimii ani, BRI a înregistrat o încetinire atât în ceea ce privește numărul de proiecte noi, cât și valoarea contractelor semnate. În 2022, China a încheiat 5 514 contracte noi (cu 743 mai puține față de 2021) în valoare de 130 de miliarde USD (- 3,3 %) ([12]). Această încetinire poate să fie legată de factori precum o mai mare prudență a dezvoltatorilor și a investitorilor chinezi în ceea ce privește fezabilitatea și randamentul economic al investițiilor și o mai mică disponibilitate a țărilor partenere de a contracta noi datorii pentru finanțarea proiectelor BRI.

4.4.1. Mai multe țări partenere au constatat defecte structurale în infrastructura finanțată în cadrul BRI, punând sub semnul întrebării calitatea proiectelor din cadrul inițiativei ([13]). În același timp, unele proiecte au fost suspendate sau anulate din cauza preocupărilor legate de îndatorarea excesivă, de supraevaluarea prețurilor și de cazurile de corupție ([14]). În plus, punerea în aplicare a unor proiecte a contribuit în mod semnificativ la instabilitatea financiară a unor țări partenere. În cazul Muntenegrului, unde 25 % din datoria publică a țării este deținută de China, datoriile contractate pentru finanțarea proiectelor de infrastructură legate de BRI sunt adesea considerate a fi factorul declanșator al nesustenabilității datoriei acestei țări ([15]).

4.4.2. Inițiativa a fost criticată pentru lipsa de transparență în legătură cu standardele de mediu ale proiectelor ([16]). În plus, întreprinderile chineze implicate în punerea lor în aplicare au preferat adesea să utilizeze forța de muncă chineză (eludând reglementările naționale privind dreptul muncii, securitatea și sănătatea la locul de muncă) în detrimentul celei locale, împiedicând țările partenere să profite de proiecte pentru a-și angaja o parte din propria forță de muncă și pentru a beneficia de transferul de competențe.

([11]) https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/
([12]) http://fec.mofcom.gov.cn/article/fwydyl/tjsj/202302/20230203384457.shtml
([13]) https://www.wsj.com/amp/articles/china-global-mega-projects-infrastructure-falling-apart-11674166180
([14]) https://www.businessinsider.com/china-spends-twice-us-but-belt-road-initiative-losing-steam-2021-9?r=US&IR=T
([15]) https://thediplomat.com/2020/09/will-montenegros-new-government-bring-a-new-china-strategy/
([16]) https://www.iai.it/en/pubblicazioni/how-green-chinas-belt-and-road-initiative

4.4.3. Cu ocazia celui de al treilea Forum al inițiativei „O centură, un drum” pentru cooperare internațională, care a avut loc în octombrie 2023, s-a reiterat că BRI, deși a evoluat, rămâne esențial pentru strategia globală a Republicii Populare Chineze. În următorii ani, BRI se va concentra pe opt obiective-cheie de promovare a unei creșteri de înaltă calitate ([17]). Aceste obiective sunt: (i) extinderea căii ferate rapide China-Europa (*China-Europe Railway Express*); (ii) participarea la coridorul transcaspic; (iii) noi domenii comerciale în cadrul BRI; (iv) un acces sporit la investiții străine; (v) finanțarea de proiecte inovatoare; (vi) dezvoltarea durabilă; (vii) formare, schimburi culturale și științifice; (viii) promovarea integrității și consolidarea instituțiilor BRI.

4.4.3.1. De asemenea, în timpul forumului, China și-a reafirmat angajamentul față de o mai mare deschidere a pieței pentru întreprinderile străine, promițând o finanțare nouă de peste 100 de miliarde USD pentru economiile emergente, cu un accent deosebit pe băncile de dezvoltare chineze și pe Fondul „Drumul Mătăsii”, subliniind cooperarea Sud-Sud ca mijloc de consolidare a legăturilor cu țările în curs de dezvoltare, care să contrabalanseze influența occidentală ([18]).

4.5. *O evaluare a inițiativei „O centură, un drum”*

4.5.1. Deși au trecut zece ani de la lansarea BRI, CESE consideră că există o lipsă substanțială de claritate cu privire la natura inițiativei și, prin urmare, cu privire la criteriile care permit includerea unui proiect în lista oficială a proiectelor BRI. Prin urmare, CESE consideră că, din motive de transparență și claritate, RPC ar trebui să furnizeze informații exacte și actualizate cu privire la programele de investiții aferente inițiativei.

4.5.2. CESE regretă că lansarea BRI, atât în UE, cât și în țările din afara UE, dar și în țările învecinate, a condus la o lipsă de coordonare între programele de infrastructură UE-China, ceea ce a creat inconsecvențe în infrastructura de conectivitate. CESE subliniază, de asemenea, că investițiile în cadrul BRI ar putea slăbi proprietatea infrastructurii naționale strategice în statele membre ale UE.

4.5.3. CESE subliniază o lipsă totală de reciprocitate în relațiile economice dintre UE și RPC, ceea ce reprezintă un dezavantaj evident pentru întreprinderile din UE.

4.5.4. CESE este profund îngrijorat că semnarea memorandumurilor de înțelegere de către diverse state membre ale UE, fără niciun fel de coordonare din partea instituțiilor europene, ar putea submina unitatea UE. CESE reiterează, de asemenea, că cadrul de cooperare „14 + 1”, din care fac parte 9 state membre ale UE, ar putea genera unele riscuri pentru coeziunea UE.

4.5.5. În opinia CESE, dacă nu sunt evaluate cu atenție, proiectele din cadrul BRI ar putea afecta competitivitatea pe termen lung a UE, ca urmare a transferului forțat de tehnologie către China.

4.5.6. CESE regretă că întreprinderile chineze care investesc în proiectele BRI din teritoriile UE nu garantează respectarea drepturilor sociale și ale lucrătorilor.

4.5.7. CESE observă că investițiile chineze în proiectele BRI, nerespectând reglementările financiare ale UE, riscă să ofere oportunități de spălare a banilor prin intermediul crimei organizate.

4.5.8. CESE subliniază fenomenul îngrijorător al îndatorării excesive în țările din afara UE și pierderea, în consecință, a garanțiilor strategice. Acesta este cazul țărilor din afara UE, cum ar fi Pakistan, Tadjikistan, Kârgâzstan, Sri Lanka, Maldive, precum și al unei țări candidate la aderarea la UE: Muntenegru.

4.5.9. CESE regretă că întreprinderile chineze implicate în programele BRI nu respectă standardele de mediu ale UE, continuând să finanțeze și să pună în aplicare proiecte incompatibile cu Pactul verde european.

4.5.10. CESE recunoaște că BRI nu a făcut decât să umple un spațiu care a fost lăsat gol în mod neglijent în „subestimările” UE și ale statelor sale membre în cursul deceniului 2010-2019. Deși, începând din anul 2007, prin Strategia pentru Asia Centrală, UE a identificat prioritățile strategice pentru conectarea rețelelor de transport și de energie, numai BRI direcționează fluxuri de investiții semnificative către această zonă și către alte zone (Balcani, porturi mediteraneene și atlantice, Africa, Asia de Sud-Est etc.). În acest context, investițiile realizate de întreprinderile chineze au îmbunătățit cu siguranță interconectivitatea infrastructurii acestor zone și nodurile intermodale de importanță strategică.

([17]) https://www.chinadaily.com.cn/a/202310/18/WS652f416ca31090682a5e92d2.html
([18]) http://www.beltandroadforum.org/english/

4.5.11. CESE constată că UE a finanțat direct (cum este cazul podului Pelješac din Croația) sau indirect (prin intermediul Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, al Băncii Europene de Investiții și al Fondului European de Investiții) proiecte care intră în sfera inițiativei BRI, cadru în care nu se asigură însă coordonarea necesară sau respectarea normelor de mediu, sociale etc. ([19]).

4.5.12. CESE consideră că este necesar un cadru pentru o coordonare mai strânsă între instituțiile UE și cele 27 de state membre în ceea ce privește BRI. Nu este de dorit ca relațiile cu China să se reducă la 27 de relații bilaterale sau să fie gestionate prin memorandumuri de înțelegere sau cadre de cooperare individuale, cum ar fi 14 + 1. Într-un astfel de context, raporturile de forță dintre cele 27 de state membre ale UE, deși pot ajunge să favorizeze unele țări, tind, în general, să favorizeze doar China și reprezintă un risc sistemic pentru UE în ansamblu. Ca atare, este esențial să se asigure o acțiune comună a statelor membre ale UE față de China și să se promoveze o comunicare eficace între instituțiile UE și cele ale Republicii Populare Chineze.

4.5.13. CESE este profund îngrijorat de aspecte legate de mediu și siguranță în ceea ce privește intențiile RPC de a utiliza ruta arctică ca North Sea Road a BRI, facilitând fluxurile maritime prin strâmtoarea Malacca.

4.5.14. CESE regretă că, în cadrul BRI, nu este prevăzută implicarea reală a actorilor locali (organizații ale societății civile și parteneri sociali) în conceperea proiectelor, monitorizarea, evaluarea și punerea în aplicare a acestora, pierzându-se astfel un moment important pentru partajarea acestor proiecte cu principalele părți interesate de la nivel local.

5. **Pentru o strategie comună a inițiativelor „Global Gateway” a UE și „O centură, un drum”**

5.1. CESE speră că vor fi create condiții cât mai curând posibil ca inițiativele „Global Gateway”, „O centură, un drum” și PIIM să se poată completa reciproc, ceea ce ar reprezenta un semn de relaxare a relațiilor internaționale.

5.1.1. CESE consideră că **proiectele care intră în sfera BRI** și **se desfășoară pe teritoriul celor 27 de state membre ale UE sau în afara acestei zone, dar care implică actori economici ce aparțin statelor membre ale UE** (în calitate de beneficiari, furnizori sau donatori), **și proiectele din cadrul inițiativei Global Gateway vor trebui:**

— **să promoveze următoarele principii:**

  — pacea și securitatea;

  — valorile UE consacrate în tratate;

  — drepturile omului, astfel cum sunt consacrate în Declarația Universală a Drepturilor Omului a Organizației Națiunilor Unite (1948);

  — dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene ([20]);

  — respectarea convențiilor fundamentale ale OIM. Republica Populară Chineză a ratificat șase din nouă convenții fundamentale. Mai rămân de ratificat: Libertatea sindicală și apărarea dreptului sindical, 1948 (nr. 87), Dreptul de organizare și negociere colectivă, 1949 (nr. 98) și Convenția privind cadrul promoțional pentru securitate și sănătate în muncă din 2006 (nr. 187);

— **să garanteze următoarele obiective:**

  — obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite;

  — dubla tranziție verde și digitală;

  — pilonul european al drepturilor sociale;

  — autonomia strategică deschisă a UE;

  — proprietatea europeană asupra infrastructurii și producției strategice a UE;

  — competitivitatea UE;

  — condiții de concurență echitabilă și loială;

  — combaterea evaziunii fiscale și a spălării banilor.

([19]) Curtea de Conturi a Uniunii Europene, „Răspunsul UE la strategia de investiții controlată de stat aplicată de China”. Document de analiză nr. 03 (2020).
([20]) JO C 326, 26.10.2012, p. 391.

Pe baza acestor principii și obiective, proiectele BRI, precum și proiectele „Global Gateway” vor trebui, prin urmare, să facă obiectul unei evaluări a impactului economic, financiar, social, de mediu și juridic, care să demonstreze adecvarea și compatibilitatea lor cu valorile UE și cu principiile și obiectivele menționate mai sus la acest punct.

5.1.1.1. Evaluarea impactului va trebui efectuată într-un termen rezonabil:

— **în cazul BRI: în comun, de către UE și statele membre implicate în proiectul BRI;**

— **în cazul „Global Gateway”: de către UE și statele din afara UE implicate în proiectul „Global Gateway”;**

înainte de a permite lansarea unor astfel de proiecte pe teritoriul UE sau implicarea actorilor economici din UE (în cazul BRI) sau în state din afara UE în cazul „Global Gateway”.

5.2. CESE este dispus să organizeze reuniuni periodice în cadrul mesei rotunde UE-China (și cere să fie solicitat în acest sens), pentru a discuta despre BRI și „Global Gateway” cu reprezentanții organizațiilor societății civile și cu partenerii sociali, cu scopul de a evidenția oportunitățile și problemele implicate de cele două programe și eventuale soluții în acest sens.

Bruxelles, 14 decembrie 2023.

Președintele
Comitetului Economic și Social European

Oliver RÖPKE